

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația  
BLAJ, JUD. TARNAVA MICA

INSERATE

conform regulamen. de a-  
plicare a tarifului comer-  
cial, categoria V.

# Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de  
publicații al Trib. Târnava-Mică  
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei  
Pe 6 luni . . . 100 Lei  
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

## Luna Preacuratei

(ch) Luna August? — Cinsprezece zile de Paraclis duios și plin de mângâiere. Apoi sârbătoarea cea mare, cu mireasmă de opt zile, în cinstea Preacuratei de Dumnezeu Născătoarei Fecioare: iată ce e luna August.

• Zi de zi vom vărsa rugăciunea noastră către Domnul și Lui vom spune necazurile noastre, alergând cu de-adinsul către Născătoarea de Dumnezeu, care stă neîncetat înaintea Lui, rugându-se pentru mântuirea noastră din nevoi și din primejdii.

Vom alerga către Ea noi, păcătoșii și umiliții, cu pocăință vom cădea înaintea Ei și vom striga din adâncul sufletului: Stăpână, ajută îndură-Te de noi. Pierim de mulțimea păcatelor și... numai pe Tine nădejde Te-am câștigat: nu întoarce pe robii Tăi deșerți.

Iată ce avem de făcut și cum, cu ce dispoziții trebuie să muncim, pentru a ajunge la liman lin de pace.

Geme lumea toată. Dar geamătul ei e de ură și de sânge. De aceea, cel mai mare bine pe care îl poate ea realiza este ruina prin război a întregului patrimoniu de muncă a generațiilor trecute și întreaga agoniseală actuală a omenirii, condamându-și fiii la o robie de lungi ani viitori, sub stăpânirea lipsei și a patimilor deslănțuite.

La fel gem și neamurile, fiecare pentru nenorocirea proprie — al nostru inclusiv. Iar dacă am avea răbdarea și sinceritatea de lipsă, am vedea și am simți cum geme sufletul în fiecare din noi, pentru mulțimea păcatelor și a jărădelegilor noastre. Ele sunt de altfel și cauza principală a întregului nostru rău.

Zilele ce urmează, mai ales în această lună a sârbătorii Maicii Domnului, sunt deci zile de trăire în spiritul admirabilului Paraclis, zile de rugăciune umilă și pătrunsă de înțelegerea nevredniciei noastre: Suntem bolnavi, grozav de bolnavi cu trupul și cu sufletul, așa încât nu este vindecare posibilă în noi. Sunt zile de rugăciune încrezătoare către Dumnezeu, prin Acea, Care ne este mijlocitoare și recuperământ vieții trupesti și sufletești, individuale și sociale, către Maica Cuvântului, care-i pricina tuturor bunătăților, Care toate le poate, Care-i rugătoare caldă, zid nebiruit, izvor de milă și lumii scăpare.

Să ne rugăm așa, să trăim așa. Să ne înfrumusețăm în fața Celei Preacurate, cu dorința de a personifica în noi nevoile și durerile tuturor, dar mai ales ale celor ce mor pe câmpuri de luptă și ale celor ce vor rămânea ciungi pe oala întregă pentru noi. Să personificăm în rugăciunea noastră tot sbuciumul acestui neam, ca prin ea să devină

Botez sângele Basarabiei  
Botez dorul Ardealului.

## Porunca a doua

(—). Temă actuală. Fiindcă este actual, iarăș, Dumnezeu. L-am putut uita în „zilele bune“. Acum însă, când iadul stă să ne înghită, îi căutăm cu înfrigurare mâna ocrotitoare. Numele Lui — semnal de orientare în bezna necazului — se aude mereu, pe buzele și în scrisul tuturor.

Nu ne face mare cinste această interesată strigare din adâncuri; umilirea ne este însă fără îndoială folositoare. Dar vai, de câte ori docta ignoranță sau becisnica prostie nu transformă chiar și această invocare într'un fel de injurie! Ca nici să nu amintim țigănescul nărav național al pompoaselor înjurături, care nu vrea să moară nici în aceste vâltoari ale destinului. — S'ar putea scrie frumos și ar trebui să se predice stăruitor despre aceste adevăruri triste.

Totuși nu despre decalogul etern vrem să vorbim astădată. Ci despre comandamentele naționale ale ceasului de răscruce pe care-l trăim.

În rândul acestora, porunca cea dintâi și cea mai mare este: *grija de armată*. Aceia cari, pentru noi toți, înfruntă iadul și să iau de piept cu moartea, trebuie să ne simtă cu ei pe toți. Pentru ei ruga noastră cea mai caldă; cu ei toate gândurile și vrerile noastre; pe seama lor toate jertfele noastre. Fiindcă prin ei ne înălțăm ori ne prăbușim cu toții.

Iar a doua poruncă, asemenea acesteia, este: *grija de familiile celor duși departe*, spre câmpiile de sânge ale gloriei, sub flamura dreptății românești. Mai exact, aceasta nici nu este distinctă, ci una cu cea dintâi. Fiindcă cei dragi de acasă trăiesc aievea în sufletul bravilor întregitori de hotare și făuritori de slavă; sunt parte integrantă a personalității lor. Din dragostea de mamă și soție, din grija pentru viitorul copiilor crește eroismul. Numai iubirea este mai tare decât moartea.

„Cei de acasă“ însă o duc greu. Nici nu mai sunt aici, între noi, decât doar cu trupul. Sufletul le este întreg... acolo. Torturați de griji, învăluți de spaime, simt mereu în jurul lor fâlfăirea rece a aripilor morții! Fericiți dacă soarta a fost bună cu ei și le-a rânduit măcar bunăstare materială. Chinul pâinei de toate zilele le este cruțat. — Dar câte sunt aceste familii norocoase? Prea puține. Fiindcă suntem popor sărac. Pentru foarte multe căminuri, cel dus a fost brațul ocrotitor, mintea călăuzitoare, munca dătătoare de hrană. Ce se întâmplă aici?

O, să n'aveți nici o grijă: *nu murmură și nu întind mâna să cerșească!* Durerea îi face tari. În priviri de copii se întipărește o

seriozitate adâncă. Brațele slabe isbesc dărz sapa în glia familiară. — E unică și admirabilă această demnitate romană a celor mulți și umili de pe toate plaiurile românești. Nu cred să se găsească alt popor pe lume care, în condițiuni asemănătoare, să lupte cu atâta eroism, să înfrunte destinul cu atâta senină mândrie, pe front și acasă deopotrivă! Nicăiri patriotismul nu a crescut flori mai curate decât acestea.

Această atitudine de nobleță tăcută și demnă însemnează însă, pentru noi, o mare datorie. Pentru stat, pentru societate, pentru toți împreună și pentru fiecare în parte. Toți trebuie să ne ridicăm la aceeași înălțime de simțire; trebuie s-o înțelegem și s-o prețuim după cuviință. Împreună cu cei înțeleșiți în hora morții și a victoriei, familiile lor sunt astăzi întâia valoare, deci întâia grijă, națională. Ele trebuiesc păzite, ocrotite, cu aceeași generozitate caldă și largă, cu care ei, cei duși, își oferă sângele cald pentru a face roditoare de slavă glia românească, țara noastră.

Statul a și început această acțiune de ocrotire. Primele ajutoare s'au distribuit. Este însă numai un început încă. Va trebui continuat și sistematizat; în așa măsură încât, sub raport material, nici o familie să nu simtă lipsa brațului care ține acum arma în loc de plug. Când pleacă la atac, în răpăit de mitralieră și bubuit de tunuri, luptătorul nostru trebuie să aibă certitudinea absolută că cei dragi ai săi de acasă sunt la adăpost de griji; că orice s-ar întâmpla, dela vatra lor mizeria a dispărut și viitorul le este asigurat. Numai așa mâna nu va tremura pe armă și ochiul pilotului nu se va împânzi de lacrimi.

Dar, oricât de perfect organizată, ocrotirea de stat nu-i suficientă. Ea nu poate vedea toate lipsurile și nu poate implini toate cerințele. Mai ales nu poate da ceea ce nu are și ce este totuși atât de necesar: inimă, atenție, gingășie, căldură sufletească. Statul poate da pâine și haine, școală și îngrijire mdeicală; nu poate mângâia pe cel trist, nu poate da sfat în miile de încurcături mărunte ale zilei. Caritatea, în toate formele și întinderea ei, trebuie să intre în acțiune. În totala solidaritate de destin în care suntem cuprinși cu toții, grija generoasă pentru cei ce aduc pe altarul comun al patriei jertfa supremă, nici nu se mai poate numi caritate: e dreptate pură și neiertătoare. Peste tumultul apocaliptic al zilei, amenințarea Mântuitorului: „flămând am fost.. gol am fost...“ capătă tăria sguduitoare a sfârșitului de veac. Vai de cei ce nu vor să-l înțeleagă nici acum. Poate că este ultimul apel ce li se adresează, ultima bătaie a milei dumnezeiești la poarta conștiinței lor împietrite!

Tălmăcitor al poruncilor de peste veac, preotul este prin însăși misiunea sa purtătorul de cuvânt al iubirii, organizatorul carității. El e focul care aprinde, farul pus să lumineze, glasul care mângâie și îmbărbătează. În el se centralizează și se armonizează conștiința colectivității creștine. Dacă i se zice, atât de frumos, „Părinte“, însemnează că și trebuie să fie cu adevărat; mai ales pentru cei a căror părinte a plecat departe, să scrie cu sânge o nouă istorie românească!

**Prasnic măreț.** Dumineca trecută s'a făcut, la biserica noastră „Sf. Vasile“ din București, (Str. Polonă 48), pomenirea eroilor ardeleni căzuți pentru desrobirea Bucovinei și Basarabiei. Biserica s'a dovedit absolut neîncăpătoare pentru mulțimea ce a ținut să ia parte la această manifestare a credinței și a iubirii de neam și glie românească. Slujba dumnezească, la un altar improvizat în fața bisericii și încadrat în steaguri și portrete istorice (Andrei Murășanu, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan), s'a oficiat sub cerul liber de Msgr. Vladimir Prinț Ghika, înconjurat de preoții: Titus Malaiu, canonic, protopopul capitalei și de Natanail Munteanu, preotul nostru dela biserica din strada Acvuila, diaconi fiind păr. Florea, prof. de teologie în Blaj și păr. Florea dela Cancelaria Mitropolitană din Blaj.

A luat parte extraordinar de multă lume. Remarcăm, dintre notabilități, pe d-nii Iacobici ministrul apărării naționale, Iuliu Maniu și Dr. C. Angelescu, foști premieri ai Țării; Dr. N. Lupu, Sever Dan, Sever Bocu, Oct. Tăslăuanu, Sauciu Săveanu, Dori Popovici, foști miniștri; Zenovie Păclișanu, Augustin Caliani, Adrian Oțoi, Ștefan Pop, Ilie Lazar, Dr. Ghiță Pop, Ionel Pop, Gh. Egry, C. Coposu, arhitectul Szmigelski, prof. Nedelcu, Z. Boilă, Ion Șugariu, d-na Banciu preș. soc. „Sf. Elena“ din București, păr. Todericiu și nenumărați alții. Patriarhia Română Ortodoxă a fost reprezentată de P. S. Antal, vicarul Patriarhiei.

A vorbit cuprinzător și vibrant păr. Titus

Malaiu. „Pe plan providențial — a spus Sf. Sa — noi Românii ne-am scris istoria cu sânge și lacrimi, asistați de brațul lui Dumnezeu în care credem. Am știut să murim după legea eroică a Sarmisegetuzei, pentru ca să ne trăiască Patria, dar busola orientării noastre naționale s'a orientat dealungul veacurilor după magnetul crezului creștin al Romei eterne.

Acest popor de cremene a înfruntat toate furtunile năpraznice de blestem și întunec ce s'au abătut asupra pamântului sfânt, dar al dreptății dumnezeiești din cer, întocmai ca un codru de stejar care se îndoaie la deslănțuirea vijeliilor și a uraganelor, dar nu se frânge“.

Se luaseră toate măsurile ca această serbare să fie difuzată și la radio. Din motive cari nu-i momentul să fie destăinuite acum, aceasta nu s'a făcut, pe lângă toată gentileța ca le face cinste celor dela slujbele religioase ortodoxe radiodifuzate.

După serviciul divin a avut loc în casele parohiale o mică *agapă* frățască, la care s'au rostit mai multe cuvântări inimoase.

## Naționalism creștin

Anarhia și confuzia a patru veacuri au târât pentru a doua oară bătrâna și mult frământata Europă în baia înfiorătoare a sângelui. Echilibrul social, profund sdruncinat de haosul politic, economic și mai ales moral, a făcut să trăim vremurile cele mai sbuciumate și mai apocaliptice pe care le-a cunoscut istoria. Uragane năpraznice s'au pornit pentru ambiții, interese, credințe și idei, cu scopul de a năruți vechile forme sociale și de a instaura în Europa o nouă ordine definitivă. Experiența, însă, a dovedit, că singur provizoratul rămâne definitiv.

Cine ar fi crezut, că după flagelul mondial din 1914—1918, venit la un an după războiul balcanic, Europa va sângera în două războaie locale, pentru ca apoi să se arunce nebună, din nou, într'un războiu atât de groaznic și de proporții atât de uriașe. Ororile răs-

boiului mondial trecut erau prea vii în memoria tuturora și țărâna prea proaspătă pe morminte, ca cineva să îndrăznească, să bănuiască măcar, cele ce urmau să se întâmple.

Viața, însă, nu se înduioșează și nu se oprește în loc în fața acestor fapte omeneste, ci ea își urmează cursul, adesea peste voințele oamenilor și ale micilor națiuni. Cumințenia politică a acestora este să cunoască trecutul, să înțeleagă prezentul și să încerce a descifra enigmele viitorului, pentru a-și organiza viața pe liniile mari ale evoluției sociale. Și nu e lucru ușor acesta. Este fapt de experiență curentă, în Europa, că multe popoare care n'au știut să-și organizeze viața pe liniile mari ale evoluției sociale, s'au prăbușit.

Din ciocnirea pe plan internațional — în viața socială — a voințelor marilor națiuni, rezultă un conflict creator de determinare, care condiționează în largă măsură existența și forma de viață a națiunilor. Dacă națiunile mari pot sfida la un moment dat acest determinism, națiunile mici, în schimb, trebuie să-l accepte cu necesitate, ca o condiție „sine qua non“ a naționalismului lor. „Naționalismul este acceptarea unui determinism“, zice un mare sociolog și el implică, pentru națiunile mici, o sănătoasă rațiune politică. Micile națiuni nu pot juca destinul pe o singură carte, așa cum li-e îngăduit marilor națiuni; ele trebuie să fie prudente și prevăzătoare. „Prevoir c'est savoir“, zice francezul. Și, aici se cuprinde o întreagă filosofie a existenței. Hotărât lucru, micile națiuni nu se pot juca cu focul, căci le poate fi fatal.

Viitorul nu este ceva ce vine în spre noi ca necesitate, ci ceva înspre care noi trebuie să mergem. El trebuie cucerit cu prudență și rațiune, în limita realităților și intereselor naționale. Cumințenia politică trebuie să știe, să facă jocul acestor interese și realități în cadrele determinismului acceptat. Numai așa ea are aderența la viață și intuiția sensului existențial. Și numai așa, cumiștenia politică este creatoare de destin.

Destinul nu este fatal și orb, decât în

## FOIȚA „UNIRII“

### Cuvântarea de pe munte,

Părintelui poet I. M. Gârleanu

Soarele tâpșanul scaldă blând în raze de purpură,  
Iară lacul de alături cerului azurul fură.

Gloata și-a oprit suflarea, iară vântul adierea,  
Când Invățătoru-și varsă peste veacuri mângâierea:

Fericiți acei săraci cu duhul, căci împărăția  
Cerului va da-o vouă după moarte, Veșnicia.

Fericiți cei blânzi căci vouă, Domnul vă va da pământul  
Ca să-l stăpâniți atâta cât li veți păzi cuvântul!

Fericiți acei ce'n lacrimi pânea lor amară-și scaldă,  
Tatăl le va șterge fața blând cu mâna Lui cea caldă!

Fericiți aceia care flămânez azi de dreptate,  
Setea lor și foamea fi-vor mâine'n ceruri alinate!

Fericiți acei ce milă astăzi fac cu fiecare  
Căci aceeași milă mâine insuțită le răsare!

Fericiți cei ce-și păstrează inima în piept curată  
Fața Tatălui aceia n'o vor pierde-o niciodată!

Fericiți acei ce pace seamănă în loc de ură,  
Că de fiii Lui de-aceea, Dumnezeu oricând se'ndură!

Fericiți cei ce'n prigoane cad mereu pentru dreptate,  
Ei vor moșteni deapuri Sfânta Cerului Cetate!

Fericiți veți fi de-acuma toți acei ce pentru Mine  
Veți primi în față palme și ocări de ură pline!

Bucurați-vă! În ceruri, plata noastră este multă!  
Astfel le grăiește R. I. — iar poporul tot ascultă...

Insă soarele de acuma a trecut peste colină,  
Iar norodul înspre case se respiră și suspină...

Ani și ani s'au scurs deatunci, — blând grăia

[Mântuitorul. —

Dar de câte ori pe cruce nu l-a pironit poporul?

Glasul Lui și-acuma încă fără preget se revarsă,  
Și spre inima curată și spre cea de patimi arsă!

PETRU ANCA

## Mărturisirea mijloc de educație

Un ministru — al cărui nume îmi scapă — vizitând odată școala Sf. Ion Bosco, rămas surprins de perfectă disciplină pe care o găsi. Întrebând, care e mijlocul de care se folosește pentru educarea copiilor, Don Bosco răspunse: taina sf. pocăințe.

Această constatare a sfântului educator e uitată nu numai de pedagogii laici, dar chiar și de preoți, care sunt educatori prin excelență, deoarece fără de ei nu se poate face reînnoirea morală supranaturală, ce așteaptă ca un val zăgăzuit să se verse din izvorul Răscumpărării, asupra omenirii.

Pentru această reînnoire să devină realitate, nu e suficientă contribuția unor directive primite aproape ereditară dela părinți și și nici influența neintenționată căreia, în materie religioasă, e supus omul oridecâteori asistă cucernic la vre-o slujbă, spune o rugăciune, ia parte la vre-un pelerinaj etc. În

multe din satele noastre moralitatea se baza — și încă mai sunt locuri unde singurul izvor al ei sunt și azi numai acești doi factori: contribuția părinților cu felul lor de a gândi și de a fi, primit dela moși și strămoși, și influența neintenționată produsă accidental. Sub astfel de directive în materie de credință și morală oamenii știau numai ceea ce auzeau și vedeau la părinți și ceea ce le mai infiltra în suflet sentimentul cu care asistau la o înmormântare sau altă slujbă, obiceiurile din sat etc. De aceea erau atâtea credințe deșarte, atâtea superstiții, iar viața supranaturală conștiință redusă la minim. Lipsa, și lipsește și acum la mulți, educația religioasă și morală. Fără de aceasta nu se poate ajunge la reînnoirea sufletească spre care trebuie să tindă orice creștin. Ori, educația fiind o influență intenționată (G. G. Antonescu, „Pedagogia generală“ Buc. 1936 ed. II. p. 10) nu poate proveni dela altcineva decât dela preot. El singur este pedagogul care, stăpân pe normele date de Biserică, poate îndruma această influență intenționată, poate educa. Căci orice educator, pe lângă unele însușiri individuale, trebuie să mai poseadă unele principii după care să facă educația. Fără de însă vorba de educația religioasă-morală, aceste principii numai preotul le cunoaște. El cumpănește sufletele, el știe care este direcția spre care trebuiesc îndreptate, și el are

măsura în care este irațional primit. Mai presăcit: când politica e confuză, când forțele sunt sperate și antagoniste, când interesul individual predomină; deci când națiunea nu mai funcționează unitar și și-a pierdut busola de orientare, acceptând totul fără efort și conștiință, fără raționalizare; ori când vrea să treacă, prin absurd, ceea ce nu poate și nu trebuie să fie, neacceptând determinismul, destinul nu poate să fie decât fatal și orb.

Națiunile mici nu se pot lăsa la voia întâmplării, pe marea furtunoasă a vieții sociale. Naționalismul, iraționalitatea vieții sociale și gramania n'au ce căuta în viața unei națiuni conștiente și serioase.

Veracitatea adevărilor de mai sus era o confirmăm și noi, prin dureroasa experiență din vara anului trecut, când, dacă nu treziam la timp, puteam să ne prăbușim tot. A fost amară și târzie trezirea, dar ea deschis zări noi în mult încercata viață a poporului nostru.

Am încheiat atunci cel mai trist și rușinos capitol din viața noastră națională. Eram cea mai tragică cotitură a istoriei noastre. Pezastrul era așa de mare, că mulți își pierduseră credința în putința unei refaceri. Ultimul sovietic smulse țării Basarabia și jumătate din Bucovina, Bulgaria rupsese și o parte din Dobrogea; iar prin arbitrajul la Viena, Ardealul, cea mai frumoasă provincie românească, era sfâșiat în două de Ungaria. Cu țara ciuntită, cu sute de mii de refugiați svârșiți pe drumuri în cea mai neamă mizerie, cu situația internă sdruncinată și strășiți de marile puteri europene, ne aflam în momentul când a luat pe umerii săi grijile țării generalul Ion Antonescu. Era omul ales de providență, pentru a ne salva din prăbușire totală.

Având intuiția clară a intereselor și realităților neamului, pe plan intern a reușit să stabilească ordinea și disciplina, atât de necesară în vremuri critice, iar pe plan extern a dus o politică hotărâtă, sinceră și loială față de axă. Ne-am încadrat prin aceasta în determinismul european axist, singurul care

putea garanta în mod real existența micilor națiuni.

Incadrarea în acest determinism am făcut-o deodată cu lepădarea democratismului și acceptarea naționalismului ca formă de viață statală. Intrarea în rândul țărilor naționaliste, mai coincide și cu lupta ce o purtăm pentru a doua oară împotriva comunismului.

Roadele acestei politici cuminte și prevăzătoare începem să le culegem azi și ele nu se vor opri aici. Realipirea Bucovinei și Basarabiei la Țara-Mamă nu sunt decât o etapă în marele proces de reînviere și reîntregire națională.

Politica generalului Ion Antonescu ilustrează deci, că „naționalismul, — pentru micile națiuni, — nu este decât acceptarea unui determinism” și că destinul este fatal și orb numai în măsura în care este irațional.

Noul naționalism european, născut pe ruinele confuziei și anarhismului celor patru veacuri, este nu numai o puternică armă politică ci și o atitudine de înțelegere rațională a vieții sociale. Iraționalul este eliminat din viața socială de naționalismul cel nou, care urmărește integrarea etnicului într-o vocație istorică conștientă.

Iată de ce avem azi certitudinea, că din baia sângelui în care ne-a târât anarhia și confuzia celor patru veacuri, vom ieși mai puternici și mai purificați decât am fost în veacul din urmă. Naționalismul cel nou, care este o nouă metodă de gândire politică, o nouă atitudine de trăire și înțelegere a vieții, nu poate însă să se oprească la jumătate de drum. Din lupta în care s'a înleștat împotriva comunismului materialist și ateu, el trebuie să tragă ultimele concluzii logice și firești.

Materialismul păgân, care a fost la baza comunismului rusesc, nu poate rămânea ca un principiu călăuzitor de viață, ca o concepție de trăire pentru popoarele europene. Materialismul animalizează omul, îl degradează. El neagă valorile spirituale și morale și mai presus de orice, neagă credința în Dumnezeu. Rezultatele concrete realizate de materialismul istoric marxist, Europa are ocazia să le vadă

în infernul rusesc, ce se prăbușește azi sub ochii ei. Ele infioară orice inimă sensibilă și întunecă orice minte sănătoasă. Naționalismul trebuie să fie o reacție violentă, la tot ce s'a văzut acolo. El trebuie să postuleze primatul spiritului asupra materiei și să introneze o concepție de viață creștină.

Peste haosul bolșevic ce se prăbușește, naționalismul trebuie să aducă o Europă însetată după adevăr și Dumnezeu. Noul naționalism trebuie să fie profund creștin.

Ștefan Pop

**Măsuri luate la vreme.** Ultima scrioare pastorală a Preasf. Ioan al Lugojului cuprinde o seamă de rândueți practice, pentru cler și popor, pe tot timpul războiului. Sunt de cea mai arzătoare actualitate și e bine să fie cunoscute și înafară de hotarele eparhiei lugojene. — Reținem și noi din pastorală menționată celea ce urmează:

1. Noi, cei de acasă, datori suntem cu rugăciunile noastre să întărim brațele fraților și fiilor noștri, căci știm din istoria biblică, următoarea întâmplare: când se ruga Moise, poporul cel ales biruia pe dușman, iar când nu se ruga, biruia dușmanul pe poporul cel ales. (Ieșire, 17,11).

Deci, Frații preoți, în fiecare zi vor face rugăciuni, pentruca Dumnezeu să supună pe dușmanul nostru. De sigur nu scapă nimănui că rugăciunea cea mai puternică este aceea pe care o face Tatălui ceresc Insuși Fiul Său Cel iubit, adevărată sfânta Liturgie. Deci mai mult ca oricând, în acest timp, legăm de inima scumpilor Frați în Domnul ca să slujească în fiecare zi sfânta Liturgie, oferindu-o Domnului pentru biruința oștilor noastre asupra dușmanilor declarați pe față a lui Dumnezeu. Evident aceasta nu trebuie să excludă alte intențiuni particulare, pentru cari ar fi dator preotul să ofere sf. Liturgie.

Disponem ca la sfârșitul acestor devoțiuni — până când ține războiul — în fiecare zi să se adauge următoarele: Se va cânta troparul, „Mântuește Doamne poporul Tău”, apoi preotul va zice „iară și iară plecând

cele necesare pentru aceasta. Iată de ce preotul este cu adevărat educator, și în mare măsură religios, singurul educator.

Unul dintre cele mai puternice mijloace pedagogice ce stau la îndemâna preotului este taina sf. pocăinții. Această taină nu este numai un mijloc de reînnoire supranaturală, dar și un excelent mijloc de educație morală. Prin ea omul poate ajunge nu numai la un creștin, dar poate reveni la demnitatea sa de om. Confesorul nu este numai păcător al moralității faptelor, dar este și medic sufletesc, care vrând să facă ca să trăiască viața harică, trebuie să aibe de grije, și în viața spirituală naturală să nu se niștească, știut fiindcă harul presupune o natură dreaptă. Din decăderea la o viață animalică, preotul prin mărturisire poate ridica omul pe planul menirii sale etice, și apoi îl îndreptă spre idealul supranatural al desăvârșirii.

Aceasta, pentrucă taina pocăinții este cel mai potrivit element pentruca preotul, ca și un alt educator, să poată influența asupra sufletului său. Căci dacă cea mai esențială condiție de educație este cunoașterea, care pedagog își poate cunoaște mai bine și mai înalt elevul de cum își cunoaște confesarul sufletului, care în mărturisire își descoperă cea mai mare sinceritate toate ascunzișele sufletului său? Nici unul! Și apoi care pedagog posedă mijloace mai eficace de a

întări caracterul și de a îndruma voința, decât preotul care prin mărturisirea, mai ales deasă, supraveghează ca penitentul să facă ceea ce își propune în urma convingerilor câștigate, sfătuește, amenință, pedepsește (și atunci când e necesar a îndepărta piedecile reînvierii, chiar constrânge) și promite răsplată sigură? Iarși: nici unul!

Dar dacă totuși preotul, deși are la îndemână un mijloc atât de puternic de educație, nu reușește să reînvieze pe om și să-l facă să atingă idealurile morale atât naturale cât și supranaturale, e din cauză că nu se folosește așa cum ar trebui de sf. taină a pocăinții. Are în mână o unealtă pe care o folosește numai într'un fel deși ar trebui să o folosească multilateral. Dacă se mulțumește numai de a da deslegare păcătosului, fără să fie preocupat de vindecarea lui complectă, omul va pierde repede harul sfințitor câștigat și va recădea în boala sufletească din care ieșise.

Deci cel dintâi lucru ce trebuie să-l aibă în vedere preotul la mărturisire e cunoașterea cât mai clară a sufletului penitentului. Să nu se mulțumească numai cu însușirea mai mult sau mai puțin complectă a păcatelor, ci în dosul acestora să caute a cunoaște starea sufletească care determină acele păcate, și care trebuie îndreptată. Această stare e rezultatul unor nenumărați factori, ca ereditatea, temperamentul, caracterul, condiția psico-

fiziologică, locul, timpul și alte împrejurări în care s'a săvârșit fapta. Pentru aceasta preotul trebuie să știe întrebă, căci ogând sufletescă prezentată de penitent de multe ori nu reflectează întocmai starea sufletului său.

Cunoscută odată starea sufletească, preotul va trebui să știe cum să se folosească de această *ars artium*, îndrumând pe penitent. Deci pe lângă întrebări, confesorul va trebui mai ales să învețe penitentul calea pe care trebuie să o ia. Aceste îndrumări preotul le va ști da: 1) dacă își cunoaște bine teologia morală; 2) dacă cunoaște viețile sfinților (mai ales celor mai recentți, fiindcă la aceștia viața interioară e mai evidentă); 3) dacă se mărturisește și el la un bun confesar; 4) dacă își face serios meditația și examinarea conștiinței, căci fiind toți din acelaș lut, cine se cunoaște bine pe sine ușor va cunoaște și pe alții.

Astfel prin mărturisire se va putea ridica omul decăzut de pe linia demnității etice, lăsându-se stăpânit mai mult de simțuri decât de facultățile sufletești. Din noroiul răutății și al degradării, mărturisirea îl poate ridica la planul cinstei și a demnității sale de fiu al lui Dumnezeu. Renăscând astfel pe om, ea îl desăvârșește tot mai mult, făcând din el nu un *Übermensch* nietzscheian, ci un *alter Christus* al tradiției creștine.

Pr. Eugen Popa

genunchii, Domnului să ne rugăm". Poporul răspunde: „Doamne îndură-Te spre noi“ și ingenunchind toată lumea, preotul va citi cu glas mare, prima rugăciune dela ziua Regelui. (Euhologiul. — Blaj. 1913. pag. 458. „Doamne Dumnezeu nostru Impăratul Impăraților...“).

2. Lipsind dela munca câmpului, brațele cele mai vânjoase, cei ce au rămas acasă fac pe placul lui Dumnezeu, dacă muncesc cât mai bine pământul binecuvântat al țării și nu lasă să rămână nimica neadunat din bunătățile multe pe cari ni-le-a dat Dumnezeu în acest an cu belșug. Cum am mai făcut-o și altă dată, o fac și acum:

Pe tot timpul cât țin aceste vremuri de tulburare, *desleg dela porunca Bisericii, de a nu lucra în zilele de Duminecă și Sărbători*, pe toți aceia cari în aceste zile vor fi ascultat sf. Liturgie.

3. Dacă pentru toată lumea timpul acesta este ziua mântuirii, în care Dumnezeu ajută (Is. 49,8 și II. Cor. 6,2.) pe toți cei cu frica lui Dumnezeu cu credință și cu dragoste, se apropie de El: Frații preoți să stăruie din răspuțeri, ca nici unul din cei ce sunt mobilizați ori încorporați, *să nu plece din parohie, nespovediți și necuminecați*. — Celor ce rămân acasă, să le dea sfatul, să se cuminece cât mai des și să ofere lui Dumnezeu cuminecarea pentru scumpii lor de pe front.

## Jurnal de război

Preoțimea a avut mult de suferit sub regimul bolșevic. Se poate spune, fără exagerare, că nici o clasă socială din provincia noastră dela răsărit n'a fost supusă unor mai diabolice metode de distrugere ca acele aplicate slujitorilor de altare. Din mărturisirile preoților pe cari i-am întâlnit, reiese vădit că dacă trupele noastre ar fi trecut Prutul cu șase luni mai târziu, toate bisericile ar fi fost transformate în săli politice sau grajduri. Măsurile de a isgoni pe Dumnezeu din satele și orașele basarabene sporeau cu fiecare zi.

### La cărat piatră

Fără salariu, impuși să plătească, totuși, sume fantastice (Pr. Trofim Oculov din comuna Călmățui, județul Lăpușna, trebuia să achite Statului, ca impozit profesional anual, trei sute douăzeci mii de lei), scuipați și batjocoriți înainte și după fiecare slujbă, preoții din Basarabia au fost scoși, apoi, la cărat piatră pentru șosele. Măinile cari fuseseră sortite să dea împărtașania și anafora au trebuit să ducă săptămâni întregi enormi bolovani de piatră. Când va fi să se arate lumii civilizate calvarul preoțimii basarabene, de mult folos vor fi mărturisirile preoților: *Andronic Buruiană* (comuna Cărpineni, jud. Lăpușna), *Ion Mandici* (comuna Leca, jud. Cahul), *Axente Cadea* (comuna Hănăsani de Prut, jud. Cahul), *Ion Erhan* (com. Ningir, jud. Cahul), *Valerian Cazan* (com. Sărățica Nouă, jud. Cahul), *Ion Măloi* (com. Hănțești, jud. Lăpușna) și ale cântărețului bisericesc, fără o mână, *Ifimie Pacăznoi* (pom. Cărpineni, jud. Lăpușna). — Unii dintre ei au muncit, la șosele, alături de familiile lor.

### Steaua jidovească pe hainele preoților

Preotul Andrei Rozcoschi, licențiat al Facultății de Teologie din Chișinău, fusese hirotonit și instalat în comuna Sărăceanca Nouă, jud. Cetatea Albă, cu o săptămână înainte de retragerea din vara trecută. Neputându-se refugia odată cu trupele noastre

și-a luat soția și copilul, toți îmbrăcați cum i-a apucat graba fugii, sperând că va mai putea trece Prutul. Toate rugămintele i-au rămas zadarnice. A trebuit să aștepte hotărârea autorităților bolșevice, hotărâre care n'a sosit timp de un an și desigur că nu avea să mai sosească. Oricâte ori s'a interesat de cererea de repatriere, i s'a răspuns că încă nu-i soluționată.

Nici la parohia lui nu s'a mai putut întoarce. Fără un ban în buzunar, cu soția gravidă în a opta lună și un copil de 5 ani, tânărul preot de abia de 26 ani, a rugat sătenii din comuna Tomai, jud. Cahul, să-i dea adăpost. Aici a stat tot timpul, slujind în biserica rămasă fără preot prin refugiul titularului. Când a început războiul, a plecat din nou spre Prut. N'a mai fost însă nevoie să treacă în Moldova, deoarece din primele zile armata română a pus pe fugă hoardele bolșevice. L-am întâlnit într'un sat desorbit (Hurjești, județul Lăpușna), așteptând emoționat să-și reia apostolatul în parohia sa. Se puteau ceti pe obraji și în ochii lui urmele unor suferinți cum numai dragostea de muncă înfrântă le lasă. Pe mâna stângă a hainei avea o stea jidovească. N'a putut cumpăra altă ștofă, după ce i s'au vândut hainele purtate numai 10 zile. Iar refuzul ar fi dus la împușcare sau deportare în Siberia.

### Propaganda iudeo-bolșevică

Pentru a dărâdăcina credința din sufletul țărănimii, autoritățile iudeo-bolșevice au început din primele zile o întinsă propagandă împotriva bisericii și a preoților. Se aduceau, printre altele, filme în care preoții erau arătați că jefuiesc avutul locuitorilor, ei trăind în cel mai de învidiat belșug. Însă, nici aceste minciuni transpuse pe ecran și nici miile de broșuri menite să discrediteze preoțimea n'au dat roadele așteptate. În fiecare casă din Basarabia a rămas o icoană ascunsă de privirile holbate ale bolșevicilor, iar respectul țăranilor pentru păstorii lor spirituali, în loc să scadă, a crescut considerabil...

T. R. Teodor Al. Munteanu

## Știri mărunte

Sfințire de preoți la „Casa Domnului“. Dumineca trecută a fost pentru „Casa Domnului“ din Blaj o sărbătoare măreață. P. Sa Dr. Vasile Aftenie a conferit sfântul dar al preoției clericilor asumpționiști P. Ștefan Berinde, P. Iosif Zahar și P. Bernard Ștef; iar diaconatul P. Roman Ban. Toți aceștia abia prin 10 Iulie s'au reîntors din Franța, unde și-au terminat studiile de filosofie și de teologie. S'au reîntors cu mult avânt tineresc, hotărâți fiind a lucra fără preget la sfințirea neamului românesc. Părinții Asumpționiști din România văd acum cu bucurie primele roade ale jertfelor lor. Nu este decât un început, dar care se arată foarte promițător. Toți acești noi preoți vor lucra la întinderea împărăției lui Dumnezeu în suflete, conform devizei asumpționiste: *Vie Impărăția Ta*. — Doamne ajută!

Nici încadrări, nici transferări. Ministerul Culturii Naționale, având în vedere împrejurările excepționale prin care trecem, a hotărât, după cum scriu gazetele, că în cursul anului școlar 1941-42 nu se fac transferări sau încadrări, nici în învățământul secundar de toate gradele, nici în învățământul primar. În consecință nu se vor face în acest an nici numiri de titulari.

Pelerinaj la Cărbunar. Părinții Asumpționiști din Blaj, de prasniciul Adormirii Maicii Domnului din acest an, s'au îngrijit încă de pe acum să conducă la Cărbunar un pelerinaj mare și impunător. Scopul e cel destăinuit în cuvântul cu care se adresează dănsii publicului mare: „Țara noastră scumpă este o grădină a Precurarei. Părți din această grădină iubită au fost răpitate sau înstrăinate,

fără a lua în seamă inimile însângerate. Acum trupurile însângerate ale fiilor Patriei noastre au plătit începutul tributului recăștigării părților pierdute. Le vom avea din nou pe toate și Grădina Maicii Domnului își va recăpăta frumuseța pierdută — Iată scopul acestui pelerinaj la Biserica noastră născută Fecioarei tuturor națiunilor“. Ne vom ruga pentru sufletele scumplerilor noștri soldați căzuți la datorie, pentru întregirea Țării, pentru pacea statornică a lumii, pentru mântuirea sufletelor noastre

Lege abrogată. Nr. 250, din 25 Octombrie 1940 al „Monitorului Oficial“ aducea decretul-lege Nr. 3566, care prin art. 16, interzicea cumulumul în învățământ, ca să poată fi combătut și în felul acesta șomajul intelectual. Printr'un nou decret-lege, publicat tot în „Monitorul Oficial“ la 30 Iulie 1941, legea veche se abrogă cu data de 1 Iulie 1941.

Locale. Miercurea viitoare, de praznic Schimbării la Față, va predica în Capela Seminarului pâr. Iuliu Maior, canonic mitropolitan, la Dumineca ce-i urmează — a noua după Rusaliu — va predica pâr. Dr. Aug. Tatar, canonic mitropolitan.

Bancnote noi. Printr'un decret-lege Banca Națională a României a fost autorizată să emită bilete de 1, 2, 5, 20 și 100 Lei. Art. 1 al legii dă chestie precizează: Până la baterea monedelor metalice corespunzătoare. Banca Națională a României este autorizată să emită pentru și în locul ministerului de finanțe bilete de 1, 2, 5, 20 și 100 Lei, până la următoarele sume maxime: 2 milioane în bilete a 1 Leu, 130 milioane în bilete a 2 Lei, 170 milioane în bilete a 5 Lei, 215 milioane în bilete a 20 Lei, 450 milioane în bilete a 100 Lei. Total 1 miliard Lei. Aceste bilete vor servi la schimbarea rublelor din Bucovina de Nord și Basarabia și vor avea aceiași putere liberatorie ca și monedele metalice de aceeași valoare.

Dela Congregația Riturilor. În prezența Sf. Părinte, membrii Sacrei Congregații a Riturilor — cardinali, prelați și consultori — s'au întrunit în ziua de 15 Iulie c., și au votat în cauza canonizării robilor lui Dumnezeu: *Giovanni de Britto*, mucenic și *Barnardin Realino*, mărturisitor, amândoi din Societatea lui Isus; asemenea și în cauza minunilor săvârșite prin mijlocirea Ven. Magdalena, marchiză de Canossa. După aceea s'a deschis chestia reluării procesului de canonizare a Fericitului *Domenico Mazzarello* și au fost examinate rapoartele teologilor asupra scrierilor robilor și roabelor lui Dumnezeu ce se poate să ajungă la cinstea altarelor: *Jacint Cormier*, dominican; *Petru Cayron*, jezuit; *Francisco Streitl* și *Maria Droste-Vischering*.

Persoane bisericești în lagăre de concentrare. Dintr'un raport al „Asociației Germane din Țara Sfântă“ reiasă că toți preoții, călugării și călugărițele germane ce se află în Palestina au fost internați de Englezi încă dela începutul ostilităților. E vorba de 25 benedictini, 10 franciscani, 129 călugărițe, 2 preoți de mir și 11 monahi aparținând la diferite tagme monahale. Asemenea au fost internați și diaconisele germane protestante din Ierusalim și alte persoane de serviciu la spitalul german din Cetatea Sfântă; cu totul cam 200 de inși.

Magna Charta Libertatum, cel mai renumit document istoric al Englezilor, se află acum în America de Nord. Serviciul britanic de informații o vreme a retăcut acest fapt. Zilele trecute însă s'a adus la cunoștința obștească realitatea că acest istoric, semnat de Ion cel Fără de Țară și care a rămas până azi peatra de temelie a parlamentului englez, se află de prezent în Statele Unite de Nord. N'a mai fost adus acasă de când cu Expoziția mondială dela New-York, din cauza riscului prea mare al drumurilor de navigație dela izbucnirea războiului încoace. Acum acest document neprețuit e adăpost sigur împotriva oricărei primejdii.

† Valentin Coposu, preotul blând și cuceritor care din cei 54 ani de viață 32 i-a slujit cu nepăsătoare hănită credință la altarul Domnului, în Bobota Sălajului, unde în ultimii 12 a fost și protopop. — Trecut la cele veșnice luni în 28 Iulie c. după o liturghie celebrată cu pietate în biserica din Cărbunar, refugiului său, unde într'un an a cucerit biserica tuturor. Suflet mare de român, a trebuit să plece dintre noi fără a-și vedea plaiurile Sălajului său drag, purtând în inimă icoana României și bote, dar cu credința nestrămutată în biruința Sălajului românesc. — Fie-i partea cu dreptii!